

FSK BÜLTENİ

275

Haziran 2025

ISSN NO:2667-5919

Ayın Fotoğrafı: Figen GÜNAY KILIÇ

FSK,
TFSF'nin
kurucu
ve aktif
üyesidir

FSK Derneği

fskdernegi

fskDernegi

FSKDernegi

Kültür ve Sanat

Etkinlik Takvimi Haziran 2025

01	Pazar	
02	Pazartesi	
03	Salı	
04	Çarşamba	
05	Perşembe	
06	Cuma	
07	Cumartesi	Ekin Biçme Zamanı
08	Pazar	
09	Pazartesi	
10	Salı	Ülker Doğumu Fırtınası
11	Çarşamba	
12	Perşembe	
13	Cuma	Fotoğraf Gösterisi ve Söyleşi "Portre ve Portrenin Sanatsal Anlatımı" Murat BERKYÜREK, Seda FELEKOĞLU
14	Cumartesi	
15	Pazar	Fotoğraf Uygulama Çekimi Ankara Kültür Rotaları (Bir Bilenle Geziyoruz) "Hacı Bayram ve Çevresi" Dr. Ali Vedat OYGÜR Koordinatör: Cengiz PAMUK
16	Pazartesi	Online Ayın Fotoğrafı Etkinliği (AFE) "Yapay Zeka" Melih ÖZBEK Güney Rüzgarlarının Esmesi
17	Salı	
18	Çarşamba	
19	Perşembe	
20	Cuma	Fotoğraf Gösterisi ve Söyleşi "Şiir Dinletisi"- "Yağmur Taşı Efsanesi" İlter YEŞİLAY "İlgarini Mağarası" Zeynel YEŞİLAY Uzun Günlerin Başlangıcı
21	Cumartesi	2024-2025 Kültür ve Sanat Etkinlikleri Sezon Kapanış Partisi FSK En Uzun Gündüz
22	Pazar	Günübirlik Fotoğraf Uygulama Gezisi "Çorum" Cengiz PAMUK Gündönümü Fırtınası
23	Pazartesi	
24	Salı	Yaprak Aşısı Zamanı
25	Çarşamba	
26	Perşembe	
27	Cuma	Kızılak Fırtınası
28	Cumartesi	
29	Pazar	Yaprak Fırtınası (02 Temmuz'a kadar)
30	Pazartesi	

Atölye ve Seminer Programları

Temel Fotoğraf Bilgisi Semineri

Pazartesi, Salı: 19.00-21.00
Süre : 6 hafta/24 saat

Program

- Fotoğrafa giriş
- Fotoğraf makineleri
- Objektifler
- Değişkenler arası bağlantılar
- Işık
- Kompozisyon
- Yardımcı ekipmanlar
- Sahada uygulama
- Fotoğraf değerlendirme

Temel Eğitim Sonrası Uygulama Atölyesi

Eğitmen : Mehmet UÇAR
Süre : 6 hafta
Çarşamba: 19.00-21.00

Saha Uygulama Çekimi: Cumartesi veya Pazar
Sabahtan Akşama Kadar

Program

- Dijital fotoğrafçılık
- Sahada çekim uygulamaları
- Çekim teknikleri
- Fotoğraf okuma

Makro Fotoğraf Atölyesi

Eğitmen : Adnan ATAÇ
Süre : 6 hafta/20 saat

Program

- Makro Farkı
- Neden Makro
- Makro Lensler ve Ekipmanları
- Alan Derinliği Sorunu
- Işık Kullanımı ve Kompozisyon
- Sahada Makro Çekim Teknikleri
- Yerleşim ve Düzenleme
- Amaca Uygun Etkili Sunum

Sokak Fotoğrafçılığı Atölyesi

Eğitmen : Murat BERKYÜREK
Süre : 6 hafta/24 saat

Program

- Sokak fotoğrafçılığının genel tanımı,
- Sokak fotoğrafçılığı alanındaki önemli fotoğrafçılar ve çalışmalarının incelenmesi,
- Sokak fotoğrafçılığına uygun giyim kuşam önerileri teknik ekipmanlar; fotoğraf makineleri ve objektifler,
- Çekim teknikleri; konuya yaklaşma, doğru objektif kullanımı,
- Kompozisyon oluştururken dikkat edilmesi gereken unsurlar ve değişkenler,
- Akıllı cihazların sokak fotoğrafında kullanımı,
- Kameraların sahada kullanılması,
- Belirlenmiş sokakta katılımcıların gerçek bir fotoğraf ile karşılaştığında nasıl hareket etmeleri ve kameralarını nasıl daha kontrollü kullanacaklarına dair bir uygulama çekimi yapılması,
- Sahada çekilmiş fotoğrafların her uygulama sonrası, planlanan saat aralığında dernek merkezinde değerlendirilmesi,

Sanatsal Portre Atölyesi

Eğitmen: Murat BERKYÜREK
Süre : 6 hafta/22 saat
4 Saat Teorik, 12 Saat Çekim,
6 Photoshop Uygulama
Gün: Perşembe 19.00-21.00

Program

- Sanatsal portrenin genel tanımı
- Sanatsal portre ve Fineart fotoğrafçılığındaki önemli fotoğrafçılar ve çalışmalarının incelenmesi
- Sanatsal portre fotoğrafçılığına uygun giyim kuşam önerileri teknik
- Ekipmanlar; fotoğraf makineleri ve objektifler
- Çekim teknikleri; konuya yaklaşma, doğru objektif kullanımı
- Katılımcıların gerçek bir fotoğraf ile karşılaştığında nasıl hareket etmeleri ve kameraları nasıl daha kontrollü kullanacaklarına dair bir uygulama çekimi yapılması
- Çekilmiş fotoğrafların her uygulama saati sonrası planlanan saat aralığında dernek merkezinde değerlendirilmesi

Adobe Photoshop AI Uygulamaları Atölyesi

Eğitmen : İsmail HAYKIR
Süre : 6 Hafta

Program

- 1. Nesne Seçme Aracı (Object Selection Tool)
- İçerik Doldurma (Content-Aware Fill)
- Nöral Filtreler (Neural Filters)
- Otomatik Seçim ve Maskeleye (Select Subject & Masking)
- Yüz Tanıma ve Düzenleme (Face-Aware Liquify)
- Yapay Zeka Destekli Yeniden Çerçeveleme (Content-Aware Crop)
- Hızlı Renk Düzeltme ve İyileştirme
- Akıllı Arama ve Etiketleme
- Gelişmiş Pano (Sky Replacement)
- Renk Paleti Geliştirme (Colorize)
- Otomatik Rötüş
- Gelişmiş Perspektif Düzeltme
- Görüntü Yeniden Oluşturma (Super Resolution)
- AI Destekli Efektler
- Detay İyileştirme
- Çözünürlük Artırma
- Stil Transferi (Style Transfer)
- Yüz Yeniden Yapılandırma
- Derin Sinir Ağlarıyla Desteklenen Arka Plan Kaldırma
- Otomatik Düzenleme ve Tarz Eşleştirme

AFE

Ayın Fotoğrafı Etkinliği

www.fsk.org.tr

Ayın Fotoğrafı:

Figen GÜNAY KILIÇ

Başarılı Fotoğraflar:

Abdullah KIRIM

Abdülcelil TOPALFAKIOĞLU(2)

Sevgi KÖYLÜ HALİLOĞLU

Taner KIRAL

Seçiciliğini Faruk AKBAŞ'ın yaptığı
Mayıs 2025 Ayın Fotoğrafı Etkinliği'nin
(AFE) konusu "Anadolu Gelenekleri" idi.

Etkinliğe 13 fotoğrafçı,
48 fotoğraf ile katılmıştır.

Abdullah KIRIM

Abdülcelil TOPALFAKIOĞLU

Abdülcelil TOPALFAKIOĞLU

Sevgi KÖYLÜ HALİLOĞLU

Taner KIRAL

Abdullah KIRIM
Beyhan GÜLEÇ
Celal ERDEM
Cengiz PAMUK
Harun KAYNAK

Murat KURULTAY
Saime ŞAHİN(2)
Sevim TURGAY
Sule EZGİN
Taner KIRAL(2)

Abdullah KIRIM

Beyhan GÜLEÇ

Celal ERDEM

Harun KAYNAK

Murat KURULTAY

Saime ŞAHİN

Saime ŞAHİN

Sevim TURGAY

Taner KIRAL

Taner KIRAL

Cengiz PAMUK

Şule EZGİN

Melih ÖZBEK

FOTOĞRAFTA YAPAY ZEKA

Yapay zekânın hem fotoğrafa hem de fotoğrafçılara etkisinin heyecan verici olduğu kadar zaman zaman kafa karıştırıcı olduğunu düşünüyorum. Yapay zekânın, doğal zekâyla birlikte fotoğrafta kullanımı aslında yeni değil. Yıllardır kullanılıyor.

Hatta Canon'un yıllar boyunca kullandığı ve isminde AI geçen iki netleme modu vardı: AI Focus ve AI Servo. İşin ironik tarafı, bugün yapay zekâ destekli olarak kullanılan netleme modunun adı sadece "Servo" oldu. Yani AI ibaresini kaldırdılar.

Aslında bilim dünyasında, özellikle mikroskop ve teleskopla çekilen fotoğraflarda sayısal işlemler uzun süredir kullanılıyor. "Stacking" denilen bir teknikle birden fazla fotoğraf çekilip birleştiriliyor; bu sayede netlik artırılıyor, gürültü azaltılıyor, ışık

seviyesi yükseltiliyor. Sonradan bu işlemleri akıllı telefonlar da yapmaya başladı. Bu yüzden artık düşük ışıkta bile oldukça net fotoğraflar çekebiliyorlar. Bunu sağlayan şey işte bu teknikler. İşlemci gücü arttıkça, bu tür karmaşık ve yavaş işlemler artık insan sabrının yettiği kadar kısa sürelerde yapılabilir hale geldi. Focus stacking artık birçok makinede var ve özellikle makro fotoğrafçılar tarafından çok seviliyor. Kameralarda yapay zekâ kullanımının artmasının temel nedeni, donanım kalitelerinin ve işlemci gücünün artması. Bu da fotoğraf çekme yöntemlerini kökten değiştiriyor. Eskiden derste şöyle derdim: "Kamera aslında aptal bir kutudur. Karanlık bir ortamda mı çekiyorsun, yoksa aydınlık bir ortamda siyah bir duvara mı

tuttun, bunu ayırt edemez". Ama artık öyle akıllandı ki, canlıların insan mı hayvan mı olduğunu anlayabiliyor, vücut bölgelerini ayırt edebiliyor, sahneyi analiz edip hangi ayarla çekim yapması gerektiğine karar verebiliyor. Hatta bazı Canon modellerinde, bazı spor müsabakalarında top kimdeyse kameranın bunu anlayıp netlemeyi o kişiye kaydırıldığı bir özellik var. Ben hiç kullanmadım ama kullananlar, insanlardan daha hızlı ve hassas tepki verdiğini söylüyor. Pozlama ve beyaz dengesi gibi ayarlar da yapay zekâ algoritmalarından faydalaniyor. Aslında, artık önemli bir kısmı yapay zekâ destekli çekiyoruz fotoğrafları. Ama iş yalnızca çekim aşamasıyla da bitmiyor. Eskiden net olmayan ya da yüksek ISO nedeniyle çok gürültülü olduğu için sildiğimiz

2024-2025

Kültür ve Sanat Etkinlikleri Sezonu

Ayın Fotoğrafı Etkinliği (AFE) Konuları

Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
Cumhuriyet'in Ankarası	Sonbahar	Mobil Fotoğrafçılık	Kavramsal	Sokak	Mimari	Grafik	Anadolu Gelenekleri	Yapay Zeka

fotoğraflar vardı. Bugün Topaz, AI Photo veya DxO PhotoLab gibi yapay zekâ destekli yazılımlar sayesinde bu fotoğraflar tekrar hayat buluyor.

Dolayısıyla fotoğrafçılar artık iş akışlarını yeniden düşünmek zorundalar çünkü standartlar değişiyor, yeni standartlar ortaya çıkıyor. Eskiden silinen, çöpe atılan kareler bugün kullanılabilir hale geliyor.

Bu arada belki de tarihte ilk kez ISO ayarı tamamen hayatımızdan çıkacak. Bunun iki sebebi var. Birincisi sensör teknolojilerindeki gelişmeler. İkincisi ise, yapay zekâ destekli gürültü giderici programların, fotoğraftaki nesneleri ve gürültüyü birbirinden ayırt etmede her geçen gün daha da başarılı hale gelmesi. Artık yüksek ISO ile çekilmiş fotoğraflar bile tertemiz yapılabilir. Ben uzun zamandır ISO'yu elle ayarlamıyorum, otomatikte bırakıyorum. Çok yakında makinelerden ISO ayarı tamamen kalkacak büyük ihtimalle. Sadece enstantane, diyafram ve poz telafisini ayarlayacağız. Fotoğrafı nasıl çekmek istiyorsak, buna göre gerekli ISO ayarı otomatik yapılacaktır.

Bu arada Adobe boş durmadı. Hepimizin kullandığı Photoshop, yapay zekâ özellikleriyle dolu. En sevdiğim yapay zekâ özellikleri

Generative Expand, yani fotoğrafın etrafını kendi kendine doldurma; Find Distractions, yani kablo veya insanları otomatik silme; ve birkaç hafta önce çıkan yeni sürümdeki Object Selection ve Background Removal özellikleri. Bu özellikler Photoshop'u bambaşka bir seviyeye taşıdı. Daha geçen haftalarda duyurulan başka bir özellik de, artık yüklediğiniz fotoğraf üzerinde ne tür işlemler yapabileceğinizi öneren yeni aksiyon paneli. Şu anda henüz çok jenerik önerilerde bulunuyor ama eminim ki çok hızlı bir şekilde gelişip fotoğraflara spesifik işleme önerilerinde bulunacak. Eskiden Photoshop kullanırken çok da ciddiye almadığımız neural filter'lar da gelişti. Ben en çok Depth Blur'u kullanıyorum, fotoğrafta net alan derinliğini ayarlamak için derinlik haritası çıkaran filtre ama benim için amacı biraz farklı. Çünkü yapay zekâ, fotoğrafın içindeki derinliği buluyor ve haritalıyor. Yani hangi nesne önde, hangisi arkada belirliyor. Ben o haritayı alıp fotoğrafa gömüyorum. Artık fotoğrafı derinliğe göre işlemek mümkün oluyor. Yani ön plandaki objeye ayrı, arkadakine ayrı efekt uygulayabiliyorsunuz. Böylece fotoğrafın temel hammaddesi olan ışığa bir de derinlik eklemiş

oluyorum.

Bu arada birkaç hafta önce ChatGPT'ye gelen Gelişmiş Görsel Üretim özelliği biraz daha gelişirse ürün fotoğrafçılığı sona erebilir. Gerçek ürünleri istediğiniz ortama yerleştirme özelliği geldi. Hatta bunu videolar için yapan Pika ya da RunwayML gibi siteler de var. Google Mayıs ayı ortasında Veo 3 adındaki video modelini duyurdu, bu yapay zeka modeli videoları seslendirebiliyor da aynı zamanda.

Bunları düşündüğümüzde masa başında oturup reklam fotoğrafları hatta videoları üretebileceğiz.

Peki bu şekilde bilgisayarda üretilen görselleri hangi kategoriye koyacağız? Çünkü benzer tartışmalar biz dijital makinaya geçtiğimizde de yaşandı. O zamanlar "Dijital fotoğraf makinasından çıkan şeyler fotoğraf değildir

fotoğraf filmleriyle çekilir" tartışmaları yapıldı. Benzer tartışmalar şimdi de yapay zeka için yapılıyor. Zaman neler gösterecek hep birlikte göreceğiz.

Büyük ihtimalle bir zamanlar fotoğrafçılığın icadından etkilenen ressamların bedduası gerçekleşti. "Alma garibin ahını çıkar aheste aheste" demişler. Yaklaşık 200 yıl sonra, artık bir makine, fotoğrafçının çektiği kareyi taklit edebiliyor. Gerçekten ironik bir durum yaşanıyor. Eskiden ressamlar manzara ve portre resimleri yapardı, sonra fotoğraf makinesi icat edildi, daha önce üretilmesi için uzun bir süreç gereken manzara ve portreleri fotoğraf makinaları tarafından kısa zamanda üretilir hale geldi. Şimdi yapay zekâ çıktı, bir fotoğrafınızı veriyorsunuz, istediğiniz gibi portre yapıyor. Bu iki gelişme arasındaki benzerlik gerçekten ürkütücü. Fotoğrafın icadının resamlara olan en büyük etkilerinden biri, resmin gerçekliği yansıtan bir sanat olmaktan çıkıp ressamların kendilerini çok

daha farklı ifade edebilecekleri akımlar geliştirmeleri oldu. Buradan hareketle, fotoğrafçıların da artık yeni akımları deneme zamanı gelmiş gibi görünüyor. Yapay zekâ ile üretilen fotoğraflara yeni isimler düşünülüyor. Bazıları buna "promptography" diyor. Gerçi son zamanlarda pek duymuyorum, tutmamış gibi görünüyor. Ama doğrudan fotoğraf ya da görsel olarak adlandırılması da bence biraz tehlikeli, yanlış anlaşılmalara yol açabilir.

Bir eğitmen olarak ben yapay zekâdan derslerimde çok faydalaniyorum. Mesela dersten bir saat önce diyafram mekanizmasını simüle eden bir program yazıyorum. Okuldaki çocuklara bu programla

anlatıyorum. Daha önce aklıma gelmezdi, ki ben yazılımcıyım. Yine de bu konuyla ilgili yazılım yapmayı düşünmezdim. Ama şimdi birkaç prompt ile istediğiniz simülasyonu oluşturabiliyorsunuz. Bu da fotoğraf eğitimi açısından çok önemli.

Çekime çıkmadan önce, çekimle ilgili aç, ışık önerisi ve daha fazlasını yapay zekâ modellerinden isteyebileceğiniz bir asistan gibi düşünün. Özellikle fotoğrafçılığı yeni öğrenenler için bu inanılmaz bir fırsat. Komik olan şu: Aynı cümleyi 10 yıl önce dijital makineler için de söylüyordum. "Dijital makineler yeni başlayanlar için büyük fırsat" diyordum. Şimdi 10 yıl sonra aynı şeyi bambaşka bir teknoloji için söylüyoruz. Teknoloji çok hızlı geliyor. Çektiğiniz fotoğrafları, istediğiniz fotoğrafçı ya da eleştirmen tarzında analiz ettirip değerlendirme yaptırabiliyorsunuz. Peki fotoğrafçılara ne olacak? Bizi nasıl etkileyecek? Yapay zekâ fotoğrafçılığa bu kadar dâhil olmuşken, çekim

alışkanlıklarımızı sorgulamamız gerekiyor.

Çektiğiniz fotoğraflarda ekipmanın ne kadar rolü var? Yaratıcılığınızın ne kadar etkisi var?

Bu oran ekipmana doğru kayıyorsa, yeni gelişmelerden daha çok etkileneceğinizi düşünebiliriz. Ama tarzınızı değiştirmek istiyorsanız, şimdi tam zamanı. Çünkü hobi olarak fotoğraf çeken biri için yeni şeyler denemenin daha iyi bir zamanı olamaz.

Profesyonelseniz zaten takip edip yakalamak zorundasınız. Yoksa dijital makineler çıkınca Photoshop öğrenemeyen karanlık oda ustaları gibi kalırsınız.

Ama bazı fotoğrafçılık dalları var ki, şimdiden sona erdi diyebiliriz. Örneğin, bir zamanlar dünyayı kasıp kavuran stok fotoğrafçılarının devri çoktan bitti. Bakalım gelecek günler neler gösterecek.

Yapay zekâyı bir rakip olarak

görmemek gerekiyor. Şu anda bu bir teknoloji gelişimi. Şu an için yeteneklerimizi artıran önemli bir gelişme. Bunu sırkla atlama sporcusunun kullandığı sırık teknolojisine benzetebilirsiniz.

Eskiden sırıklar tahtadandı, rekor 3 metreydi. Sonra farklı kompozit malzemelerle yapılan sırıklar çıktı, bugünkü rekor 6 metreye ulaştı.

Aynı şekilde, yapay zekâ da çıtayı yükseltiyor. Eskiden ancak derin ekipman bilgisiyle çekilebilen kareler, bugün yeni başlayanlar tarafından bile çekilebiliyor.

Örneğin vahşi yaşam fotoğrafçılığında, uçan bir kuşu kadrajda tutmak ve netlemek başlı başına bir olaydı. Ama artık makineler kendileri bulup netliyor. Dolayısıyla böyle fotoğraflar artık çok özel değil. Bence yapay zekânın fotoğrafçılığa en güzel etkisi şu anda yaşanıyor.

Fotoğrafçının bir takım teknik

detaylardan kurtulup fotoğrafın estetik görünümünün yanı sıra hangi hikâyeyi anlatacağı konusuna odaklanmasına imkan sağlıyor. Artık fotoğrafçının bir makinanın bazı ayarlarının hangi düğmeden yapılacağını bilmediği için kafasındaki fotoğrafı kaçıracağı günler sona eriyor. Bir anlamda fotoğraf "demokratikleşmiş" oluyor. Akıllı telefonlar bunun bir adımıydı, şimdi yapay zeka başka bir adım olarak yerini aldı. Artık fotoğrafta hikâyeye her şeyin önüne geçecek. İnsanların fotoğrafta aradığı şeyler değişecek. Eskiden hayranlıkla baktığımız kareler sıradan hale gelecek. Fotoğrafçılar için gelecek günler yeniliklerle dolu olacak. Bir şey kesin: Fotoğrafçılık artık eskisi gibi olmayacak.

Melih ÖZBEK

PORTRE VE PORTRENİN SANATSAL ANLATIMI

Murat BERKYÜREK

Yazıya başlarken geniş anlamli portrenin tanımını yapmak doğru olacaktır.

Portre Nedir?

Portre, bir kişinin yüzünü, ifadelerini ve çoğu zaman karakterini yansıtan sanatsal bir anlatım biçimidir. Resim, heykel, fotoğraf ve edebiyat gibi birçok sanat dalında yer alan portreler, yalnızca fiziksel bir betimleme sunmakla kalmaz; aynı zamanda bireyin ruhsal dünyasına, kişiliğine ve yaşam tarzına dair ipuçları da verir. Tarih boyunca portre sanatı, hem sanatçıların kendilerini ifade etme biçimi hem de toplumların önemli figürlerini ölümsüzleştirme aracı olmuştur.

Portreler, yalnızca tanınmış kişilerin değil, sıradan bireylerin de iç dünyalarını ortaya koyabilir. Bu yönüyle portre, insanı merkeze alan bir anlatım biçimi olarak dikkat çeker. Her portrede bir bakış, bir duruş, bir yüz ifadesi vardır ki; izleyiciyle doğrudan bir bağ kurar. Bu bağ, portreyi sadece bir sanat eseri olmaktan çıkarır ve onu zamanlar arası bir iletişim aracına dönüştürür.

Portre Sanatının Tarihçesi

Portre sanatı, insanlık tarihinin en eski dönemlerinden itibaren var olan bir ifade biçimidir. İnsanlar,

kendilerini ve çevresindekileri tasvir etme arzusunu ilk tarih öncesi mağara resimlerinde göstermiştir. Ancak portre, gerçek anlamda insan yüzünün birebir betimlenmesi ve kimlik kazandırılması süreciyle birlikte, uygarlıkların gelişimiyle evrilmiştir.

Antik Dönemlerde Portre

Eski Mısır'da portre, özellikle firavunlar ve soylular için kullanılırdı. Bu dönemdeki portreler, bireyin tanrısal veya kutsal statüsünü yüceltmek amacıyla idealize edilerek yapıldı. Yunan ve Roma uygarlıklarında ise portre sanatında daha gerçekçi bir yaklaşım görülmeye başlandı. Özellikle Roma portreleri, kişinin yaşını, yüz çizgilerini ve mimiklerini yansıtan detaylı çalışmalar içermekteydi.

Orta Çağ'da Portre

Orta Çağ'da sanat genellikle dini temalar etrafında şekillendiğinden, bireysel portrelere fazla yer verilmedi. İnsanlar daha çok dinsel figürlerin gölgesinde, sembolik olarak betimlendi. Ancak bazı el yazmalarında ve ikonografik çalışmalarda kişisel portre izlerine rastlanabilmektedir.

Rönesans Dönemi ve Portre Sanatının Yükselişi

15. yüzyılda başlayan Rönesans,

portre sanatında büyük bir dönüm noktası oldu. Bu dönemde insan merkezli düşünce yapısı (hümanizm) sanatçıları bireyin iç dünyasına, duygularına ve karakterine yöneltti. Leonardo da Vinci'nin Mona Lisa eseri, bu anlayışın en çarpıcı örneklerinden biridir. Rönesans'la birlikte portre sadece bir kişiyi tanıtmak için değil, aynı zamanda bir sanatçının teknik becerilerini ve yorum gücünü yansıttığı bir alan haline de gelmiştir.

Barok ve Rokoko Dönemleri

17. ve 18. yüzyıllarda Barok ve Rokoko dönemlerinde portreler daha dramatik, gösterişli ve detaylı hale geldi. Bu dönemde portre, yalnızca bireyin değil, sosyal statüsünün de bir ifadesiydi. Özellikle kraliyet ailesi üyeleri ve aristokratlar için yapılmış büyük boyutlu portreler dikkat çekmektedir.

19. ve 20. Yüzyılda Değişen Yaklaşımlar

Sanat anlayışının çeşitlenmesiyle birlikte portreye olan yaklaşım da değişti. Empresyonizm, ve kübizm gibi akımlarla birlikte sanatçılar artık sadece yüzü değil, duyguyu ve içsel durumu da soyut biçimlerle yansıtmaya başladılar. Vincent van Gogh'un otoportreleri buna güzel bir örnektir.

Günümüzde Portre

Günümüzde portre sanatı hem geleneksel hem dijital ortamda sürmektedir. Fotoğrafçılığın gelişmesiyle portre kavramı genişlemiş; sosyal medyada herkesin kendi portresini paylaşabildiği bir çağ başlamıştır.

Günümüzde teknolojik gelişmelerin ivme kazanmasıyla birlikte, fotoğraf yalnızca bir görüntü kaydetme aracı olmaktan çıkmış; sanatın ifade biçimleri arasında kendine özgün ve güçlü bir yer edinmiştir. Fotoğrafik görüntü üzerinde geliştirilen tekniklerin çeşitlenmesi, sanatın biçimsel yapısını dönüştürmekte ve sanatçılara yeni anlatım olanakları sunmaktadır.

Nasıl ki her dönemin sanatı, çağının teknolojik, kültürel ve düşünsel altyapısından etkilenmişse; günümüzde de dijitalleşmenin, yapay zekânın, artırılmış

gerçekliğin ve gelişmiş görüntü işleme tekniklerinin etkisiyle sanatın üretim süreçleri yeniden şekillenmektedir. Bu dönüşümle birlikte fotoğraf, yalnızca bir araç değil, aynı zamanda birçok çağdaş sanat eserinin temel üretim malzemesi haline gelmiş; yapının estetik biçiminden anlam dünyasına kadar pek çok yönünü yeniden tanımlamıştır.

Bu bağlamda **sanatsal portre**, fotoğrafçının bir sanatçı olarak bakış açısı ve içsel vizyonu doğrultusunda; fotoğrafı yalnızca gerçeği belgeleyen bir araç olarak değil, duyguların, düşüncelerin ve sezgisel anlatımın güçlü bir aracı olarak kullanmasıdır. Sanatsal portrede amaç, yalnızca estetik açıdan "güzel" bir yüz ya da kompozisyon sunmak değil; izleyicide bir düşünce, duygu ya da farkındalık yaratabilecek anlam katmanları oluşturmaktır.

Fotoğraf çekmeden önce, sanatçı kendi iç dünyasına dönerek, ona ait olan bir tema, bir fikir ya da duygusal durum belirler. Bu belirlenen konu etrafında kurgulanan görsel anlatı, yalnızca görüntü üretmekten ibaret değildir; aynı zamanda bir hikâye kurmak, bir sorgulama başlatmak ya da izleyiciyle güçlü bir bağ kurmayı amaçlar.

Sanatsal portre, işte tam da bu noktada, belgesel ve estetik kaygıların ötesine geçerek, izleyeni düşünmeye, hissetmeye ve belki de kendi iç dünyasına dönüp bakmaya davet eder. Yüzdeki ifade, kompozisyonun dili, kullanılan ışık ve renk paleti; hepsi birlikte, sanatçının içsel dünyasını izleyiciye tercüme eden bir görsel dil haline gelir.

Murat BERKYÜREK

ANKARA KÜLTÜR ROTALARI “BİR BİLENLE GEZİYORUZ”

Bu (Mayıs 2025) ayki “Bir Bilenle Geziyoruz” kapsamında; Sayın Dr. Ali Vedat OYGÜR’ ün rehberliğinde ve Cengiz PAMUK koordinatörlüğünde Ankara Kalesi ve çevresini ziyaret ediyoruz.

İlk önce Ankara sevdalıları ve fotoğraf severler ile Ankara Kalesi’ ne en yakın nokta olan Hisar Parkı caddesinde buluşarak gezimize başlıyoruz. Sayın OYGÜR bizlere kısaca Kale’nin yapılış tarihini ve devamını, etrafındaki camileri, mescitleri, kiliseleri, meydanları, sokakları ve hanları anlatıyor. Daha sonra Ankara Kalesi’ nin 330 yılında yapılmaya başlandığını ve bunun 650-670’ li yıllara kadar devam ettiğini, Kale’ nin İç ve Dış Kale olarak ikiye ayrıldığını, 600’ lü yıllarda yapılan surlardan

günümüze bir şey kalmadığını, surların Doğu Roma döneminde yapıldığını, Ankara halkının surlara hisar dediğini, Ankara’ nın bütün zenginlerinin ve esnaflarının bu bölgede ikamet ettiklerini, 1916 yılındaki yangında bu bölgenin tamamen yandığını ve bölgenin zenginleri ile esnafının burayı terk ettiklerini, bu yangından sonra Ankara’ nın fakirleşmeye başladığını, Moğol Akınlarının 630’ larda başladığını ve Ankara’ nın çok sıkıntı çektiğini, 859 yılında tekrardan onarıldığını, Kale burçlarının 1550 metre olduğunu, burçlar arasında 40’ ar metre mesafeler bulunduğunu ve toplam 20 tane ve dörtgen şeklinde olduğunu, surları yaparken etraftaki tarihî kalıntı (tiyatro, tapınak, heykel, lahit vb.) taş ve mermerlerden yararlan-

dıklarını, Zeus, Apollon, Artemis ve Athena gibi tanrıların Anadolu’ da olduklarını ancak Anadolu’ nun bu tanrılara sahip çıkamadığı için Yunanlıların sahiplendiğini, Ankara’ da da bir Zeus tapınağının ve mahallesinin olduğunu, İç Kale surların uzunluğunun 1150 metre ve bu burçların beşgen olduğunu, güvenlik nedeniyle burçlar arasındaki mesafenin 20 metre olduğunu ve 42 tane bulunduğunu, şimdiki Etnografya Müzesi ve çevresinin Ankara’ nın Bedestenini olduğunu, Bedestenin 1460’ ılı yıllarda yapıldığını, bedestende Ankara’ ya özgü tiftik keçilerinden elde edilen tiftiklerden giysiler üretildiğini ve bu ürünlerden ticaret yapıldığını, kamu yapılarının devlet tarafından değil hayırseverler veya zenginler tarafından

Fotoğraf: Cengiz PAMUK

finanse edildiğini ve bütün ticaretin bu bölgede yapıldığını, Kale'nin girişindeki saat kulesinin 1884 yılında Kanuni Sultan Süleyman'ın emri ile yapıldığını, Kale kapısının kafes şeklinde ve iki aşamalı olduğunu, Selçuklu Dönemi'ndeki camilerde minare olmadığını Ali Vedat OYGÜR hocamızdan keyifle dinliyoruz.

Ulus'a gelip de Kınacızade Konağına uğramamak olmaz diyoruz elbette. Eski Başbakanlardan Sayın İsmet İNÖNÜ'nün özel kalem müdürlüğünü yapmış kendini kültür ve sanata adanmış bir hayırsever olan, Kadın Siyasetçiler Platformu Kurucusu ve Genel Başkanı Sayın Yurdusev ARIĞ ve ilk TRT haber sunucularından Sayın Jülide GÜLİZAR'ın da odalarını ziyaret ediyoruz ve konakta bir çay molası veriyoruz. Bu konağın

Fotoğraf: Cengiz PAMUK

bir diğer özelliği ise tarihçi Prof. Dr. Sayın Halil İNALCIK'ın her Ankara'ya gelişinde kaldığı ve çalışmalarını yaptığı bir odasının bulunuyor olmasıdır.

Hocamız Sayın OYGÜR, İç Kale kapısının iki demir parmaklık ile korunduğunu, Evliya ÇELEBİ'nin bu demir parmaklıklar için "benim pazım kalınlığında" dediğini, İç Kale'de hem hapisane (zindan) hem de paraların saklandığı yerlerin olduğunu, bu arada askerî karargâhların, Meryem Ana Kilişesinin ve gözetleme kulelerinin bulunduğunu anlatıyor bizlere.

Kale bölgesinde yer alan diğer camileri de ziyaret ediyoruz. 1197-98 yıllarında yapılan Sultan Alaaddin Camii avlusunda aile mezarlığının bulunduğunu, cami minberinin çakma künde kari ahşap oymacılığının eşsiz bir örneği olarak marangoz İbrahim oğlu Ebubekir tarafından yapıldığını öğreniyoruz. 1289-90 yıllarında Ahi Kardeşler tarafından yaptırılan

Ramazan Şemsettin Camii, 1382 yılında yapılan Ahi Elvan Camii ve 1571 yılında yapılan, avlusunda Misafir Fakih' in mezarının da yer aldığı Misafir Fakih Mescidini de ziyaret ediyoruz. Unesco Dünya Mirası listesinde yer alan Arslanhane (Ahi Şerafettin) Camii' nin minberinin üst kısmında eski Türklere ithafen ejderha motifinin olduğunu ve minber etrafındaki ahşap motiflerin Ebubekir' in oğlu Mustafa tarafından yapıldığını da öğrenmiş bulunuyoruz.

Atalarımızın Anadolu'ya her ne kadar 1071 yılında gelseler de Selçukluların Ankara'ya ancak 1143 yılında geldiğini, 1362' de I. Murat'ın Ankara'yı Osmanlı'ya kattığını, Kalenin uç noktasının Ak Kale burcu olarak adlandırıldığını ve rakımının 798 metre, Ankara Ovasından 110 metre ve Ankara'nın en yüksek noktası olduğunu, Alitaşı sokağında Alitaşı isimli ve yumurta şeklinde sarı büyük bir taş bulunduğunu fakat bu taşın

Fotoğraf: Cengiz PAMUK

1998 yılında kaybolduğunu da üzümlere öğreniyoruz.

Zamanla eski özelliklerini kaybeden At Pazarı meydanına geliyoruz.

At Pazarı'ndan sonra Koyun Pazarı'nın, Saman Pazarı'nın ve hemen alt kısmında da Araba (Kağı) Pazarı'nın olduğunu, kayıtlarda 54 tane han olduğu-

nu fakat günümüzde bunlardan sadece 12 tanesinin mevcut olduğunu, Kurşunlu Han'ın 1522-23 yıllarında yapıldığını, 1500' lü yılların başında yaptırılan Yeni Han'ın 1936' da yıkıldığını, 1510' lu yıllarda yaptırılan Çukur Han'ın Divan Otelini olduğunu ancak kim ya da kimler tarafından yaptırıldığı veya yapıldığının ve yapıldığı tarihinin bilinmediğini, 1522 yılında Çengel Han'ı Rüstem Paşa'nın

yaptırdığını, bu hanlarda zahire ve tiftik satışlarının yapıldığını, 1511 yılında Safran Hanı' nı Lütü Paşa' nın yaptırdığını, Cumhuriyet' in ilk yıllarında Çukur Han' ın karargâh olarak kullanılırken diğer hanların hapisane ve 16. veya 17. yy da yaptırılan Bilaloğlu Han' ın da kadın ve çocuk hapisanesi olarak kullanıldığını, bu hanlardan sadece Çengel Han' ın özgün yapısını koruduğunu, diğer hanların restorasyon sırasında özgünlüğünü

kaybettiğini de öğreniyoruz.

Ahi Şerafettin' in yaptığı diplomatik görüşmeler sayesinde Moğol Akinlarının Ankara' ya hiçbir zarar ziyan vermediğini, camilerdeki sütun alışkanlığının Horasan' daki çadırın içindeki direkler geleneğinden geldiğini, Ankara' nın tiftik üretiminde ticaretinde merkez oluşunu ve dünyaya ihraç edildiğini, çeşitli ülkelerin ticari temsilciliklerinin bulunduğunu hocamızdan dinliyoruz.

Azade Han' ı, 1511 yılında yapılan Safran Han' ı, Piring Han' ı ve son olarak Çıkırıkçılar Yokuşu eski adıyla Uzun Çarşı' yı da ziyaret ederek rotamızı saat 19.00 gibi tamamlıyoruz. Bir sonraki rotada görüşmek üzere ayrılırken, hocamız Ali Vedat OYGÜR' e ve bu gezileri düzenleyen FSK ile bizleri yalnız bırakmayan tüm katılımcılarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Ali DURMAZ
Mayıs 2025

Fotoğraf: Cengiz PAMUK

Geçmiş Etkinlikler ve Haberler

www.fsk.org.tr

02 Mayıs Fotoğraf Gösterisi ve Söyleşi "Ankara Manzarası Tablosu" Dr. Ali Vedat OYGÜR

09 Mayıs Online Ayın Fotoğrafı Etkinliği (AFE) "Anadolu Gelenekleri" Faruk AKBAŞ

30 Mayıs Fotoğraf Gösterisi ve Söyleşi "ODTÜ Ormanı ve Doğası" Tuğba KİPER

16 Mayıs Üyelerden Fotoğraf Gösterileri "Gündüzüyle Gecesiyle Sivrihisar" Büsra ARSLAN
"Çürük" Dilek DEVE "Limasol Karnavalı" - "Yelken Kanat" Korman KOCAISMAIL

23 Mayıs İsmail HAYKIR ile Foto-Teknik Konular ve Konuklar "Fotoğraf ile Yapay Zeka Uygulamaları" Türkan AKIN

BÜLTENİ

Fotoğraf Sanatı Kurumu Bülteni

Sayı: 275 Haziran 2025

Yayın Sahibi:

Adnan ATAÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Sevgi KÖYLÜ HALİLOĞLU

Yayın, Yönetim ve Yazışma Adresi:

Konur 2 Sk. No: 49/1 Kızılay-Ankara

Tel: 0312 230 46 16

Fax: 0312 229 47 17

e-posta: fsk.grup@gmail.com

fsk@fsk.org.tr

Tasarım:

GrafiWorks Reklam ve Tasarım

www.grafiworks.com.tr

Tel: 0312 922 06 12

Yayın Türü: Yerel Süreli

Yayın Şekli: Aylık Türkçe

Bağış ve Aidat Ödemeleri İçin Hesap No:

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Yenişehir Şubesi Ankara

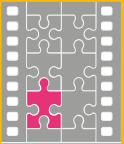
Şube Kodu: 4218 Hesap No: 3292782

Fotoğraf Sanatı Kurumu Derneği

IBAN:TR30 0006 4000 0014 2183 2927 82

Bültende yer alan yazı ve fotoğrafların sorumluluğu yazar ve sahiplerine aittir.

ISSN NO:2667-5919

TFSSF

FSK, Türkiye
Fotoğraf Sanatı
Federasyonu
Aktif Üyesidir.

FSK Haber Grubu'na üye olmak için;
fsk.habergrubu_yeni@googlegroups.com
adresine e-posta gönderiniz

FSK Derneği

fskdernegi

fskDerneği

FSKDerneği